

## **Kostrzewa owcza ESPRO**

Wyhodowana w Zakładzie Doświadczalnym Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Bartążku 10 – 687 Olsztyn, tel/fax. 089 541 86 63.

Wpisana do rejestru odmian oryginalnych w 1975 roku.

Autorzy odmiany: Sławomir Prończuk, Maria Prończuk, Jan W. Kaszuba, Wit Mosiej, Janina Gnat.

### **Charakterystyka odmiany**

Odmiana trawnikowa, przeznaczona do zadarniania terenów ubogich w składniki odżywcze i do obsiewu skarp, poboczy dróg, terenów rekultywowanych oraz do mieszanek trawnikowych. W darni utrzymuje się przez wiele lat. Charakteryzuje się szaro zieloną barwą trawnika, którą utrzymuje również zimą.

W uprawie na nasiona dojrzewa do zbioru około połowy czerwca. Na glebach mocniejszych osiąga wysokość do około 60cm, na glebach słabszych około 40cm. Po zakończeniu kwitnienia dokłóśnie przyjmuje charakterystyczne czerwono brunatne zabarwienie. Plony nasion wysokie.

### **Agrotechnika plantacji nasiennych**

#### **Wymagania glebowe i przedplony**

Plantacje nasienne zakładane są na glebach żyznych i średnio żyznych klasy III – IV b, pH 5,5 -6,5 o średnio dobrym uwilgotnieniu.

Stanowisko pod plantację powinno być wybierane w roku poprzedzającym jej założenie.

Przed założeniem plantacji, szczególną uwagę należy zwrócić na występujące chwasty i skutecznie je zniszczyć. Po zbiorze przedplonu wykonuje się szereg uprawek późniowych w celu zniszczenia wschodzących chwastów.

#### **Siew i pielęgnacja wschodów**

##### **Terminy siewu**

Zależnie od sytuacji gospodarstwa należy rozważyć dwa terminy siewu:

- siew wczesno - wiosenny w roślinę towarzyszącą
- siew późno - wiosenny w trzeciej dekadzie czerwca.

Przy siewie wczesno – wiosennym, roślinami towarzyszącymi mogą być jęczmień jary wysiewany w ilości 60 – 80 kg/ha lub groch, wysiewany w ilości 80 – 100 kg/ha.

W pierwszej kolejności wysiewa się roślinę towarzyszącą na głębokość 3 - 4cm. Następnie trawę na głębokość 1-1,5cm, najlepiej w poprzek rzędów rośliny ochronnej.

Siew późno – wiosenny (bez rośliny towarzyszącej) stosowany jest po wczesnych warzywach, wczesnych ziemniakach lub na polach utrzymywanych do terminu siewu w czarnym ugorze. W tym ostatnim przypadku, przez stosowanie uprawek, mamy możliwość zniszczenia chwastów i dobrego przygotowania stanowiska pod założenie plantacji.

Dla obu terminów zakładania plantacji nasiennych ilość wysiewu nasion trawy wynosi 5 - 7kg /ha, rozstawa rzędów około 30cm.

### **Pielęgnacja wschodów**

W dobrych warunkach wilgotnościowych wschody następują po około 10 dniach, w gorszych po około trzech tygodniach od zasiewu. W tym czasie plantacje narażone są na zachwaszczenie. Stąd tak ważne jest przygotowanie odchwaszczonego stanowiska przed zasiewem trawy. Chwasty mogą być niszczone przez uprawę międzyrzędzi. Rośliny towarzyszące ( mak, gorczyca biała) służą jako wskaźniki do wyznaczania rzędów przy prowadzonej uprawie międzyrzędowej. Uprawę międzyrzędzi należy prowadzić w miarę potrzeb, aby nie dopuścić do zachwaszczenia plantacji.

### **Nawożenie**

W roku zasiewu, przedsięwzięcie i pogłównie stosuje się nawożenie wymagane pod roślinę towarzyszącą. Bezpośrednio po zbiorze rośliny ochronnej, a w następnych latach po zbiorze nasion trawy stosuje się pełne nawożenie mineralne w ilości:

- N 30 kg/ha;
- P<sub>2</sub> O<sub>5</sub> 60 - 80 kg/ha,
- K<sub>2</sub> O 80 -100 kg/ha

Ponadto w każdym roku plonowania plantacji stosujemy następujące nawożenie azotowe:

- jesienią od połowy do końca października w ilości 30kg N/ha.
- wczesną wiosną (po grudzie) 50 – 60kg N/ha.

Poziom nawożenia powinien uwzględniać zasobność gleby w składniki mineralne. Na stanowisku, gdzie rośliną towarzyszącą był groch, nawożenie azotem w roku siewu jest zbyteczne.

### **Niszczanie chwastów dwuliściennych**

Niszczanie chwastów dwuliściennych w roślinie towarzyszącej prowadzone jest przez stosowanie preparatów zalecanych dla tej uprawy. Do niszczenia chwastów dwuliściennych w uprawach grochu stosuje się Basagran 480 SL w dawce 2 – 3l/ha. W pozostałych uprawach oraz dalszych latach prowadzenia plantacji nasiennej, najczęściej stosowany jest *Aminopielik D 450L* w dawce 3 l/ha lub *Chwastox D 179 SL* – 5 l/ha. Wiosenny oprysk wymienionymi wyżej preparatami niszczy większość chwastów dwuliściennych. Jeżeli oprysk wykonujemy w młodszych fazach rozwoju chwastów (liścienie lub rozeta), wystarczy połowa dawki zalecanych preparatów.

### **Niszczanie chwastów jednoliściennych**

Chwasty jednoliścienne można niszczyć preparatem *Select 240 EC* w dawce 0,15 – 0,20l/ha + dodatek olejowy (*Atpolan 80 EC* lub *Olbras 88 EC*). Preparat ten niszczy wszystkie chwasty jednoliścienne oprócz perzu. Perz skutecznie zwalczą oprysk preparatem *Fusilade Super EC*, stosowany w dawce 1l/ha. Przy niszczeniu chwastów trawiastych uzyskujemy lepszą skuteczność preparatów, jeżeli opryski wykonywane są jesienią.

Chwasty prosowate (kurze proso) skutecznie niszczy wykonany wiosną oprysk preparatem *Select 240 EC*, w podanej wyżej dawce.

### **Choroby i szkodniki**

Plantacje nasienne odmiany ESPRO praktycznie nie są porażane chorobami i nie wymagają ochrony.

### **Szkodniki**

Plantacje nasienne są porażane przez szkodniki powodujące tzw. „bielenie wiech”. Wystąpienie tych szkodników może spowodować obniżenie plonu nasion ponad 80%. Szczególnie narażone są plantacje nasienne w drugim i trzecim roku użytkowania. Skutecznym zabiegiem jest oprysk plantacji jednym z wymienionych preparatów:

- *Owadofos 540 EC – 1 l/ha,*
- *Decis 2,5 EC – 0,4 l/ha,*
- *Karate 25 WG - 0,3 l/ha.*

Termin oprysku przypada na okres pomiędzy strzelaniem w źdźbło, a początkiem kłoszenia. Stosowanie oprysku po wykłoszeniu roślin jest nieskuteczne.

### **Zbiór nasion**

Kostrzewa owcza odmiana ESPRO należy do traw o średniej zdolności do osypywania się nasion. Polecany jest zbiór jednofazowy, w pełnej dojrzałości ziarniaków. Omłot wykonuje się odpowiednio przygotowanym kombajnem. Szybkość obrotów bębna oraz szczelinę pomiędzy bębniem i klepiskiem ustala się na podstawie liczby nie omłóconych ziarniaków. Omłot niedojrzałych nasion powoduje obniżenie ich zdolności kiełkowania.

### **Suszenie i czyszczenie nasion**

Wymłócone kombajnem nasiona zawierają ponad 20% wody. Po wstępnym oczyszczeniu z liści i źdźbeł wymagają suszenia. Najlepiej jest suszyć nasiona nadmuchiemy zimnego powietrza na suszarniach podłogowych. Początkowa grubość warstwy nasion nie może przekraczać 50cm i wymaga w ciągu doby kilkakrotnego szuflowania przez okres 3 - 4 dni. Innym sposobem jest rozłożenie nasion cienką warstwą (5 – 10cm) w zadaszonym przewiewnym i suchym pomieszczeniu oraz częste przewracanie szuflą przez okres dwóch tygodni. Po tym czasie w obydwu sposobach suszenia zawartość wody w nasionach powinna obniżyć się do około 14 %.

Dokładne oddzielenie nasion od zanieczyszczeń odbywa się na specjalistycznych czyszczalniach. Nasiona z plantacji wolnych od chwastów mogą być skutecznie czyszczone na prostych wialniach.

### **Pielęgnacja plantacji po zbiorze nasion**

Pielęgnacja plantacji po zbiorze nasion wymaga następujących zabiegów:

- bezpośrednio po zbiorze nasion konieczne jest skoszenie rżyska, najlepiej kosiarką rotacyjną oraz wygrabienie i usunięcie resztek z plantacji,
- wykonanie możliwie jak najwcześniej pełnego nawożenia mineralnego wg zaleceń podanych przy omawianiu nawożenia,
- pod koniec września koszenie jesiennego odrostu trawy na wysokość około 5 - 8cm.
- od połowy do końca października nawożenie azotem w dawce 30kg N/ha.

**Plon nasion**

Średnie plony nasion uzyskiwane w Polsce w ciągu ostatnich lat wahają się w granicach 400kg z hektara. Najlepsi plantatorzy uzyskują z hektara od 700 do 1000kg.

Plony nasion zależą od wieku plantacji i wynoszą:

- I rok – 60 -70%
- II rok 100 %
- III rok 50 -60%

Duży wpływ na uzyskaną wysokość plonu ma przebieg warunków atmosferycznych. Z plantacji zaniedbanych lub prowadzonych niezgodnie z zaleceniami, plon nasion nie pokrywa kosztów uprawy.

Opracował  
dr Jan W. Kaszuba